

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračaja, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo • Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 • Celokupni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Informativen list za slovenski narod

Še enkrat: Kaj je katoliška akcija?

Generalni štab bivše slovenske demokratske stranke v Kazini, na katero je svet že čisto pozabil, je sklenil, da se izkaže s kakšnim izrednim »patriotičnim« dejanjem. Gospodje so pograbilili priliko, ko se je v ljubljanski in mariborski župniji vršilo priprave za izvedbo katoliške akcije, ki se je po direktivah papeža osnovala, oziroma se snuje po celem katoliškem svetu. Ker smo tozadeven napad »Jutra« na to čisto interno cerkveno zadevo zavrnili, tako da gospodje niso mogli na to ničesar pametnega odgovoriti, so se zatekli zdaj k čisto grobi in naivni izmišljotini, da katoliško akcijo predstavljajo kot nekaj politično, na katerega s prozornim namenom opozarjajo vlado.

Dali so torej nalog svojim glasilom, da skujejo poročilo o sestanku radi katoliške akcije, o katerem so čuli, da se je vršil 23. t. m. v Ljubljani. »Slovenski narod« je to nalog rešil že včeraj 24. t. m. in sicer na najenostavnejši način, to je: da se je od konca do kraja zlagal v nadi, da bo nekaj le zadel, obenem pa je telefoniral svoji stari prijatelji, svobodomiselnim nemško-nacionalni grški »Tagespost«, ki mu je promptno z veseljem nasedla. Piše, da se je vršil ustanovni občni zbor katoliške akcije, na katerem da je »prišlo do ostrega konflikta med skupino, ki zagovarja popolno laizacijo javnega udejstvovanja, in med skupino, ki skuša podrediti vse katoliške organizacije konzervativnemu vodstvu politikujoče duhovščine.« V tem oziru pravi »Narod«, da so se posebno odlikovali krščanski socialisti, na čelu jim »Krekova mladina«, in se je potem vnela huda debata, tako, da je »občni zbor« potekel brez rezultata, vsled česar da so se posvetovanja še naslednji dan nadaljevala! Nastal pa je tudi konflikt med kranjskimi in štajerskimi delegati, ker so slednji očitali ljubljanskemu vodstvu, da postopa čisto samovoljno in »zatira vsako še tako dobro inicijativo, ki je izšla od zunaj«. Katoliška akcija da je nastala v zvezi z borbo, ki da jo vodi katoliška duhovščina proti novemu zakonu o osnovnih in srednjih šolah in se splošno »mislí«, da je katoliška akcija tvorba, ki naj bi v danem trenutku nastopila kot politična stranka, pri čemer pa duhovščina gleda na to, da bi iz vodstva te bodoče »stranke« izločila laike itd. itd. Vsemu temu pa je dal »Narod« naslov »Težak porod katoliške akcije«.

Bil je res težak porod, pa ne na ljubljanski škofiji, na kateri se je ta sestanek vršil, ampak v — uredništvu »Slovenskega naroda«, kjer so se gospodje napredni žurnalisti pošteno trudili, da spravijo na svet tega svojega spaka. Ker niso vedeli ničesar ko samo to, da se nek sestanek vrši, povedal pa jim seveda nihče ničesar ni, kaj in kako se je na njem razpravljalo, so si morali potek sami izmisliti in skombinirati, kako se je vršil, misleč, da ga bodo vsaj v »glavnih potezah« uganili. Pa so se gospodje strašno urezali. Vršil se namreč ni ustanovni občni zbor katoliške akcije, ampak samo posvetovanje dekanov ljubljanske škofije, kako naj bi se katoliška akcija po župnijah praktično v detajlu izvedla. Radi tega ni bilo na konferenci nobenih štajerskih delegatov, ki naj bi po »Narodovem« poročilu nastopili proti »ljubljanškemu vodstvu«. Tega in takega vodstva na sestanku sploh ni bilo, ampak je posvetovanje vodil g. knezoškof kot predstojnik gospodov dekanov in duhovščine sploh. Ker so bili vsi udeleženci duhovskega stanu, ni bil navzoč noben zastopnik Krekove mladine niti kakšnih »drugih ne izrazito verskih organizacij«, kakor se blede »Slovenskemu narodu«, radi česar tudi ni moglo biti nobene debate med »krščanskimi socialisti« in »konzervativnim vodstvom politikujoče duhovščine«. Sestanek sam je trajal od 9. ure dopoldne do 12. ure popoldne brez vsakih sporov, konfliktov, incidentov in hudih debat, ampak čisto stvarno, mirno in v popolnem soglasju, popoldne so se pa gospodje vrnili vsak v svojo dekanijo. Ker je že po papeževih navodilih a priori čisto jasno in brezsporno, da je katoliška akcija skupitev vseh katoliških laičnih sil in nekako razširjenje čisto religioznega poslanstva Cerkve po laikih pod vodstvom hierarhije, kakor se to za vsako katoliško religiozno akcijo samo po sebi razume, zato med navzočimi gospodi dekani seveda tudi ni bilo nobenega spora in nobenih različnih stališč v tem pogledu in kaj takega tudi takrat ne bi bilo, če bi se sestali v svrhu katoliške akcije laiki, ki so že dosti poučeni, kaj da ta akcija je in mora biti. Tudi je prazni larifari, da je katoliška akcija nastala zaradi načrta novega šolskega zakona, ker se snuje že davno, preden se je naš duhovščini o tem načrtu sploh sanjalo in so bila sestavljena in objavljena pravila akcije v zadnjem Škofijskem listu, ki je izšel mesec dni prej, nego se je izvedelo za načrt novega šolskega zakona.

Kar pa se tiče politike, bodi voditeljem bivše slovenske demokratične stranke povedano, da je katoliška akcija po papeževi okrožnici iz leta 1922 in po njegovih posla-

Konkordatska pogajanja v jeseni Poročilo Pellegrinettija na seji škofov -- Cerkev pripravljena skleniti konkordat -- Potreben povratek Marinkovića

Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Iz Rima poročajo: Ob sestanku jugoslovanskih škofov, ki so se zbrali v Rimu ob priliki romanja hrvatskih katoličanov, je papeški nuncij na belgrajskem dvoru Pellegrinetti poročal tudi o pogajanjih za konkordat z Jugoslavijo. Ob tej priliki so obravnavali vsa vprašanja, ki so v zvezi s temi pogajanjimi. Nuncij Pellegrinetti je obvestil navzoče škofo o prvem sestanku z ministrom Srškičem in o vtisu, ki ga je dobil pri tem razgovoru. Ugotovilo se je, da je s cerkvene strani podana popolna pripravljenost, da se sklene konkordat. Kar se tiče druge strani pa se je nadalje ugotovilo, da to

vprašanje še ni popolnoma zrelo in je najoportunejše, da se čaka na vrnitev jugoslovanskega zunanjega ministra Marinkovića. On je že svoječasi vodil inicijativo za konkordat in je vsa ta vprašanja tudi sam osebno proučil. Na podlagi konference, Pellegrinettijevih izjav in mnenj, ki so jih podali hrvatski škofoje, se računa, da se trenutno ne more računati z oficielno otvoritvijo teh pogajanj, ker se bližajo počitnice in ker se ob tem času ne vodijo mednarodna pogajanja. Računa pa se, da bo prišlo do medsebojnega sestanka in da bo stvar kmalu dozorela ter da imamo računati z otvoritvijo oficielnih pogajanj v jeseni.

Tudi Hrvatska za verski pouk

Tisoč brzojavk že poslanih v Belgrad

Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Radi vesti glede šolske zakonodaje se je organizirala tudi Hrvatska. Zlasti njen katoliški del. Dosedaj je prispelo v Belgrad okrog tisoč brzojavk, v katerih pojasnjujejo hrvatski katoličani svoje stališče k novi šolski zakonodaji. Na Hrvatskem se je organizirala istočasno po zgledu

Slovenije akcija, da bi se poslala na dvor deputacija, ki naj bi izrazila z dokumentiranimi podpisi in spomenicami želje hrvatskega prebivalstva. Te dni sta se prijavila dva posebna delegata, ki bosta te zbrane podpise in spomenice osebno izročila kralju.

Pribičević prosi za spremembo bivališča Iz rodbinskih ozirov bi hotel živeti v Belgradu ali Zagrebu

Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Svetozar Pribičević, ki mu je bil dodeljen kot kraj svobodnega bivanja mesto Brus v bližini Kruševca, je zaprosil vlado, naj se mu dovoli kot kraj svobodnega bivanja Zagreb ali Belgrad. V svo-

jih razlogih navaja predvsem družinske ožire, ki so ga prisilili, da je vložil to prošnjo in ki ga silijo dalje, da ostane v ozkem stiku še s svojo družino. Sklicuje se na bolezen svoje žene in na vzgojo svojih otrok.

Invalidski zakon pred zak. svetom

Stari zakon bo samo nekoliko izboljšan

Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Zakonodajni svet je vzel v pretres zakon o invalidih. Ker je ta snov našega socialnega življenja izredne važnosti, je bil materijal že davno poslan članom zakonodajnega sveta, ki so imeli priliko, da ga temeljito prouče. Na prvem sestanku se je, kot smo zvedeli, na podlagi diskusije članov zakonodajnega sveta izrazil zastopnik ministra za socialno politiko, da naj bi ostalo pri starem zakonu, ki pa je se-

veda potreben spremembe. Izkazalo se je, da je pravzaprav stari zakon dober. Treba je le posamezne postavke v duhu časa in na podlagi izkušenj revidirati. Tako se je izrazila želja, ki je v zakonodajnem svetu splošna, naj se invalidnina poviša roditeljem padlih vojakov, ker so dosedaj dobivali minimalno podporo. Druga splošna želja je, naj se stari invalidski zakon spopolni v tem smislu, da se izvede splošna revizija invalidov.

Pred sestankom sv. sinoda

Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Pravoslavni sv. sinod se bo sestel v ponedeljek. V teku današnjega večera in jutrišnjega dne bodo v Belgrad dopotovali člani sv. sinoda. Kakor smo izvedeli iz njihovih krogov, bo kot prva razprava na dnevnem redu razprava o zakonu o pravoslavni cerkvi, kakor ga je predložil pravosodni minister dr. Srškič. Nato pa bodo prišli na dnevni red drugi kulturno-politični zakoni. Nadalje smo zvedeli, da bo z zborovanja poslana večja deputacija na dvor in k ministru, da še enkrat končno poudarijo stališče pravoslavne cerkve h kulturni zakonodaji.

Šumska afera

Belgrad, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Gozdarsko-rudarski minister Radivojević je zoper šestorico bivših uradnikov ministrstva (med drugimi proti bivšemu glavnemu ravnatelju Stamenkoviću) vložil na državno sodišče osnutek tožbe iz znanih šumskih afer. Ako državno sodišče odobri v prvi vrsti disciplinarno postopanje zoper te uradnike, potem bo sledilo postopanje pred rednim sodiščem. Nadalje se javlja, da pride poleg teh šestih uradnikov na vrsto še nekaj drugih.

Valerijan Pribičević, brat Svetozarja Pribičevića, je prispel v Belgrad z namenom, da bi obiskal svojega brata Svetozarja v Brusu.

Pred kraljevim prihodom v Zagreb

Zagreb, 24. maja. (Tel. Slov.) Danes se je vršila seja zagrebskega mestnega starešinstva, na kateri je poročal župan dr. Skulj o važnosti kraljevega prihoda v Zagreb. Podčrtal je zgodovinsko važnost odločitve Nj. Vel. kralja, po kateri sta v državi le dva faktorja: kralj in ljudstvo. V navdušenih besedah je slavil vladarsko hišo in ji zagotavljal, da so Hrvatje polni velike in trajne lojalnosti do doma svojega vladarja.

Ministri male antante v Dalmaciji

V Dubrovniku je ministre in goste pozdravil župan Mičić. Sprejema se je udeležila ogromna množica občinstva.

Ministri bodo, kakor je sedaj določeno, odpotovali v nedeljo v Cetinje.

Split, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Splitski župan je izdal proglas na meščanstvo, v katerem ga obvešča o prihodu ministrov male antante in poziva občinstvo, da jih slovesno sprejme. Meščanstvo je hiše okrasilo z zastavami.

Belgrajske vesti

Belgrad, 24. maja. (Tel. Slov.) Nj. Vel. kralj je v spremstvu svojega adjutanta, podpomočnika Savića odpotoval v Topolo.

Oddelek za tisk v zunanjem ministrstvu je dobil iz Sarajeva poročilo, da so ministri male antante s svojimi delegati odpotovali preko Mostarja v Dubrovnik, od tam pa potujejo po programu dalje.

Guverner narodne banke Bajloni in glavni ravnatelj Narodne banke Novaković sta odpotovala v Banjaluko, kjer bosta izvršila kontrolo kredita v tej podružnici. Iz Banjaluke odpotujeta v Osijek z istim ciljem.

Kot podpora za gospodinske tečaje je kmetijski minister dovolil 400.000 Din.

Jugoslovanska Matica je stopila v stik z ameriškimi izseljenci, da bi se tam leta 1950 otvorila likovna razstava domačih umetnikov.

Državni praznik sv. Cirila in Metoda se je danes v vseh belgrajskih cerkvah svečano praznoval. V saborni cerkvi se je vršilo svečano blagodarjenje in služba božja. Službi so prisostvovali vsi člani vlade, ki so trenutno v Belgradu, diplomatski zbor, generaliteta, admirali-teta in večje število višjih častnikov in zastopnikov Belgrada.

Na realni v Mariboru sta za francosko konverzacijo in francoski jezik prestavljena iz Kragujevca in pogodbeno nastavljena Jean in Gabriele Lavergne.

56 uradnikov pripravnikov III. kategorije sprejme monopolska uprava. Ti pripravniki se bodo vzeli iz vrst absolventov kmetijskih šol. Poslovali bodo kot kontrolni organi pri kontroli tobaka. Prijave se sprejemajo do 15. junija.

Pomaknjena sta v 2. skupino II. kategorije Soba Josip, na okrožnem sodišču v Novem mestu, in Zorko Anton, na okrožnem sodišču v Celju.

Dr. Zoričić odpotoval v Belgrad

Zagreb, 24. maja. (Tel. Slov.) Zagrebski veliki župan dr. Zoričić je z nocošnjim brzovlakom v Belgrad.

nicah mehiškanskim škofom l. 1926 in litovskim škofom l. 1928 bistveno, substancijalno in konstitutivno apolitična; da obsega njeno delovanje enako kakor ono poklicnega cerkvenega svečeništva vse ljudi, stanov in družabne skupine brez razlike strankarskega političnega opredeljenja; da se v njej lahko udeležujejo ljudje pozitivno katoliških načel in etosa, naj pripadajo katerikoli stranki, da le ta ni v nasprotju s krščanskim svetovnim nazorom in moralnimi principi; da so ji predpisana izključno religiozna sredstva in da njeno delovanje na javno življenje ima izhajati izključno iz religioznega centra človeške delavnosti, z religioznimi metodami in po notranji preobrazbi, torej narobe ko v politiki, ki je bolj periferično, zunanje in čisto svet-sko udeleževanje; da je, z eno besedo, katoliška akcija samo po aktivnem samoudejstvovanju laikov pod hierarhičnim vodstvom v pravem smislu »splošnega svečeništva« razširjeno, poglobljeno in obogateno evangelijsko dušebrižniško delovanje za krščansko obnovo sveta. Ker bi po izrecnih papeževih besedah mehiškanskim škofom strankarsko-politična usmerjenost katoličanov kot katoličanov taki v korenini religiozno in univerzalno zamisljeni akciji le škodovala — dajoč nasprotnikom priliko, da Cerkev zamenjujejo s stranko — zato taka akcija tudi samo že s tega razloga ne sme biti politična, neglede na to,

da to i po svojem bistvu ne more biti. Izven katoliške akcije je vsak njen član kot držav-ljan lahko v njenem duhu pristal katerekoli politične stranke, ki je v skladu z njegovo krščansko vestjo in načeli ter katoliškim etosom, v akciji je samo član Cerkve, ki hoče objeti vse človeštvo brez razlike v eno samo mistično telo Kristusovo s sredstvi religiozne posvečenja in izveličevanja.

Ker nam ne gre končno za polemiko z listom, ki katoliški akciji deloma iz nevednosti, še bolj pa iz strankarske in antikatališke zlohotnosti podtika namene, katerih nima, naj na-vedemo natančneje nekatere temeljne maksime ki jih je papež akciji postavil. Potem ko je n. pr. mehiškanskim škofom naložil, da naj vsem katoličanom mehiške republike zabranijo, da bi ustanovili kot katoličani politično stranko, ki bi nosila katoliško ime in imela verski in cerkveni značaj (»zato da ne daste nasprotnikom katoliške vere povoda, da bi vašo vero smatrali kot kakšno stranko ali politično frakcijo«), jih pouči, da je kljub temu njihova dolžnost, da se kot državljani brigajo za obči blagor in se svojih državljanskih pravic poslužujejo; kot člani katoliške akcije pa imajo čisto nad vsemi strankami, »svobodni vsakih strankarskih napetosti in borb, široko polje, da se brigajo za poglobitev vere in prospeh npravnosti, za blažitev in kulturo duha ter nego duše in za krščanskega duha v soci-

alnih odnošajih ljudi, zlasti za delavstvo«. Še točneje pa loči papež katoliško akcijo od vsake in vsakršne politične strankarske akcije v pismu litovskim škofom iz l. 1928, kjer pravi, »da se ne sme katoliška akcija ogradiiti v ozke meje kakšne stranke«, da se »morajo postaviti v stran vse strankarske koristi, kadar gre za versko stvar«, da so katoličani obvezani kot državljani prizadevati se za javni civilni blagor, da pa se »v tem ne smejo posluževati katoliške akcije, ki mora ostati od politike popolnoma ločena« in sicer zato 1. ker se notranje versko delo sploh v principu in po svoji naravi ne sme mešati z nvanje političnim, 2. ker se mora gledati, »da se dostojanstvo cerkvenega služiteljstva v borbi strank ne pogazi« in 3. »da se oni, ki pripadajo drugim strankam, radi tega prevarani od zmote, ne odtujijo veri sami«. Gotovo čisto jasne besede, ki ne rabijo nobenega komentarja in se v ostalem čisto vjemajo s tozadevnimi navodili papeža Leona XIII., na katerega se Pij XI. tudi sklicuje.

Za pametne ljudi je zdaj stvar menda od vseh strani pojasnjena. Gospodje od »Jutra« in »Naroda« pa, ki jim ne moremo zameriti, da danes tega še ne morejo doumeti, bodo po našem trdnem prepričanju polagoma tudi v to vniknili, če imajo le dobro voljo. Mi se radejamo, da jih bomo kedaj mogli tudi pozdraviti kot sotrudnike v — katoliški akciji!

Spomenica upniških držav

»Havas« je objavila spomenico upniških držav. Iz te spomenice se vidi, da mora Nemčija plačati v 59 letih pri 5 in pol obrestni meri okroglo 17 milijard mark. Ta vsota se deli na dva dela:

1. Zahteve zaveznikov za prvih 37 let znašajo 32 milijard mark in bi Nemčija plačevala na leto 1988 milijonov zlatih mark. Teh 32 milijard mark se deli zopet v dva dela in sicer 20.600 milijonov bi šlo za vojne dolgov zaveznikov, 12.300 milijonov pa za reparacije v pravem smislu besede.

2. Za dobo zadnjih 22 let pa je določen nemški dolg na 2,9 milijard mark, h kateremu je treba še prišteti 1,1 milijarde mark za obresti iz Dawesovega načrta. Anuitete tega dela naj bi znašale 1,7 milijarde mark in bi se v teku treh let znižale na 900 milijonov.

Francoski delež bi znašal 115 milijard frankov. Po 37 letih bi znašal francoski delež 1040 milijonov zlatih mark, od katerih bi bilo 500 milijonov mobilnih. To bi dalo 105 milijard frankov, od katerih bi šlo 62 milijard za odplačilo vojnih dolgov, 43 pa za reparacije. Poleg tega si je Francija pridržala pravico, da mobilizira 50 milijard frankov, če bi 7 milijard manjkalo pri njenem dolgu. Ta razlika bi se krila iz dobička Mednarodne banke. Poleg tega pa bi dobila Francija v zadnjih 22 letih še 10 milijard za poplačilo svojih dolgov.

V spomenici ne omenjajo zavezniki, kdaj naj bi prenehala veljavnost Dawesovega načrta in kdaj naj bi bilo konec finančne kontrole nad Nemčijo.

Iz spomenice upniških držav se vidi, da je to skrajna koncesija, ki bi jo dovolili zavezniki. Če Nemčija te spomenice ne bi sprejela, je najbrže usoda konference strokovnjakov zapečatena.

Mac Donaldov volilni program

Uredništvo nekega velikega londonskega lista je voditeljem vseh treh političnih strank, katere stojijo sedaj v volivnem boju, stavilo vprašanje, za kaj se bori njih stranka in kakšen je njih program. Prvi je odgovoril vodja Labour Party, bivši ministrski predsednik Mac Donald. Med drugim je dejal:

»Labour Party se bori za prospeh na znotraj, mir na zunan. V volitve gremo s polnim zaupanjem, ker vemo, da je narod prepričan, da bo naša vlada to dvoje tudi izvedla. Tudi obne nasprotni stranki sta že opetovano podajali slične obljube. Toda, ko je bil Mr. Lloyd George leta 1921. na vladi in je bilo število brezposelnih nad dva milijona, je z vso njegovo iznajdljivostjo komaj enemu stotiču preskrbel zasluska in kruha in še to le začasno. Liberalna stranka svojih obljub ni izpolnila, kakor tudi konservativna ne, ki jih je podala pred zadnjimi državnoborskimi volitvami.

Labour Party pa ima boj proti brezposelnosti na prvem mestu svojega programa. Delavska vlada bo takoj pričela z velikimi javnimi deli, znala bo poiskati kredite za dvig industrije in ji stala v vsakem oziru ob strani kajti, najboljšje zdravilo proti brezposelnosti, je razvita trgovina in industrija, katera ima dosti naročil. Izvedla bo velika dela z osušenjem močvirij in kanalizacije vsepovsod, kjerkoli še ni izvedena. Kolikor bo v njeni moči, bo pospeševala zvišanje plač in reducirala cene tako, da bodo množice lahko mnogo več konsumirale ter tako neposredno pospeševala živahnejšo obrt in trgovino. Z raznimi pripomočki bo olajševala družinam naseljevanje v dominijonih ter naseljencem oskrbela orodje, živino i. t. d.

Sedanja konservativna vlada je popolnoma zanemarljiva brezposelnost vprašanje rudarjev. Tudi tu hoče Labour Party zastaviti vse sile in ves svoj vpliv, da se položaj v premo-gokopih znatno izboljša. Labour Party z gotovostjo pričakuje, da bodo vsi rudarji, njih žene in odrasli otroci oddali svoje glasove nji.

Labour Party bo toliko časa nadaljevala s stavbeno akcijo, dokler ne bo zadnji delavec imel udobno stanovanje in da bodo vsa podstrešna in podzemna, človeka nevredna bivališča, popolnoma izginila. Koliko je mladih parov, ki se žele poročiti, a ker ni stanovanj, tega ne morejo izvršiti. Da pri tem morala močno trpi, ni treba še posebej omenjati.

Naši nasprotniki, (v tem sta si edini liberalna in konservativna stranka) plaše volivce z davki, katere jim bo Labour Party naložila. Nič bati, davke bomo razdelili tako, da ne bo industrija preobtežena z njimi. Le predobro nam je znano, da preobdavana industrija peša in brezposelnost narašča. Indirektno davke, ki obremenjujejo gospodinjstvo, bomo znižali in obdali veleposesi in lorde, katerih premoženje ne izvira od dela.

Največji zaklad naroda je mladina in Labour Party bo omogočala študij vsakomur, ki ima dobro voljo in talent, ne pa kakor se to vrši sedaj, da more samo oni na vseučilišče, kateri to zmoro iz gmočnega stališča.

Predvsem pa je L. P. za svečovni mir. Tu sta liberalna in konservativna stranka mnogo zagrešili. Danes je obojevanje vesplošno. Građe se ogromne bojne ladje, katere je pa mogoče v teku pol ure potopiti, imajo pline, ki v par minutah lahko ugonobijo cela mesta in pokrajine, otroke, žene in onemogle star-

Haaški proces radi predvojnih posojil Govor zastopnika francoske vlade

Haag, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Pri svetovnem razsodišču v Haagu je danes zastopnik jugoslovanske vlade, profesor Spasić je viš izjavil v kratkem govoru: Francija, ki plačuje svoje inozemske upnike v manj vrednih frankih, ne more obvezati Jugoslavije, da bi se držala pravila, ki se ga sama ne drži.

Nato je za francosko vlado odgovarjal odvetnik Montel, da se je v pogodbah za posojilo iz leta 1895. določilo, da se imajo plačevati obresti v Belgradu, Parizu, Bruslju in Zenevi v zlatih frankih. Jugoslavija se po krivici sklicuje na to, da bi se imele plačevati

obresti v Amsterdamu in Berlinu po dnevnem kurzu franka. Če bi bilo plačevanje obresti v francoskih frankih dovoljeno, kakor trdi Jugoslavija, bi se ne bilo določilo, da bi se morala tudi plačila v Belgradu, Bruslju in Zenevi vršiti po dnevnem kurzu. Jugoslavija je dobro vedela, kaj je storila, ko je pristala na zlato klavzulo. Ko je srbski finančni minister pri pogajanjih leta 1895. silil na to, da se izpusti beseda »zlata valuta« in da naj se enostavno govori o frankih, so se temu upirali francoski bankirji.

Zasedanje lig za Društvo narodov

Madrid, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Na dveh včerajšnjih plenarnih sejah lig društva narodov se je razpravljalo o duhovnem izenačenju narodov, posebno s tem, da se odpravijo iz šolskih knjig hujskajoči opisi itd. Sklepi komisije so bili sprejeti soglasno. Proti argentinskemu predlogu, da se iz pakta Društva narodov črta Monroe-doktrina, je nastopil fran-

coski delegat Dumas, dočim se je za argentinski predlog odločno zavzela španska liga, češ da Monroe-eva doktrina v praksi pomenja pravico Združenih držav do intervencij v Južni in Srednji Ameriki. Do sporazuma ni prišlo, ker se očitno niso hoteli zameriti Združenim državam.

Agrarna internacionala v Pragi

Praga, 24. maja. (Tel. Slov.) Včeraj je bil v Pragi odprt prvi kongres mednarodnega agrarnega biroja, katerega se udeležujejo obe agrarni stranki Češkoslovaške, avstrijski agrarci, Hrvatska seljačka stranka, srbska in slovenska kmečka stranka, poljska agrarna stranka, romunska narodna kmetijska stranka in poljedelske stranke iz Bolgarske, Estonke, Finske, Francije, Holandske, Litve in Švice. V odprtih govorih so naglašali predsednik dr. Viskovski, poljedelski minister Srdinko in poslanec Stanek, da naj bi se poleg mednarodnih interesnih zvez delavcev, industrije in trgovine, ustanovila tudi agrarna internacionala. Češkoslovaški nemški minister Spina je poudarjal, da so bile nemške in češke kmetijske stranke prve, ki so se sporazumele potom skupnosti v gospodarstvu k ožjemu političnemu sodelovanju. Za skupno sodelovanje vseh kmetijskih strank je porabil vodilni izraz: agrarna etika. Nato so zastopniki posameznih strank poročali o političnem položaju v svojih državah.

„Zeppelin“ pristal v Friedrichshafenu

Zeppelin se je vrnil v Friedrichshafen. Friedrichshafen, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Zrakoplov »Graf Zeppelin« je po osemurni vožnji v lepi mesečni noči preko Marseille, Valence, Zeneve, Lausanne-a, Curiha in Konstanz dospel ob 5 zjutraj v Friedrichshafen in so ga ob 5.30 v redu spravili v hangar. Zrakoplov je vodil dr. Eckener sam. Ves čas vožnje je bil zrakoplov v živahni brezžični zvezi s Friedrichshafnom. Zrakoplov ni potoval preko Lyonsa, temveč preko Švice. Ob 3 zjutraj je dr. Eckener brzojavil, da bo ob 5 zjutraj pristal domov. Opazili so ga prvič ob 4.25. Na zrakoplovu so delovali samo štirje novi motorji, ne pa tudi prejšnji peti rezervni motor.

Šestleten otrok obsojen na 50 let

Newyork, 24. maja. (Tel. Slov.) Porotno sodišče v Points Ville v državi Kentucky je obsodilo 6-letnega otroka Karla Marhana na 50 let mladostne ječe, ker je ubil svojega očeta. Otrok se je z drugimi otroci igral. Sprli so se radi nekega železa in ko je posredoval oče, ga je sin ustrelil z revolverjem. Dasi po zakonih

Nad Bodenskim jezerom je zrakoplov napravil več krogov in se potem točno spustil na tla ob burnem pozdravljanju maloštevilnega prisotnega občinstva. Kmalu po startu iz Cuersa se je dr. Eckener brezžično zahvalil francoskemu ministru za zrakoplovstvo za izkazano pomoč in gostoljubje. Dr. Eckener je podaril vojaški kantini na letališču v Cuersu precejšnjo vsoto za priboljšek hrane vojaštvu na letališču. Francoske goste na zrakoplovu so po pristanku izročili v oskrbo nemškemu majorju kot častnemu kavalirju. Vsi francoski gostje so se navdušeno izražali o vožnji in zrakoplovu.

države Kentucky otroci pod 10 leti ne morejo biti sodno zasledovani, je sodnik razpravo vodil in dovršil in otroka obsodil, ker je vseh 12 porotnikov soglasno potrdilo krivdo. Med razpravo se je otrok brezskrbno igral z drugimi otroci. Ta razsodba je gotovo edina te vrste na svetu.

Nemci odklanjajo spomenico upnikov

Pariz, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Zaenkrat ne more biti govora o tem, da bi se prekinila pogajanja reparacijske konference. Kot tendenciozne so se izkazale tudi vesti o možnosti, da bi odstopil dr. Schacht ali dr. Kastl. Nemška delegacija pa je izjavila drugim delegacijam, da je zavezniški memorandum zaenkrat za Nemčijo absolutno nesprejemljiv.

Mejni boji na litovski meji

Kovno, 24. maja. (Tel. »Sov.«) Na poljsko-litovski meji pri Lietuvosx Aidas v okraju Uteny so politični emigranti iz Vilne poskušali prekoračiti mejo na protizakonit način. Litovska mejna straža se je temu uprla, naker je prišlo med obema strankama do pravečatega boja. Končno so se morali emigranti umakniti.

ke, izdelujejo se bombe, katere po eksploziji izpremenijo civilizacijo v prah in pepel. Prihodnja vojna naj bi bila vesplošna pokončevalna vojna, možje bodo umirali v strelskih jarkih, žene in otroci pa bodo pomorjeni pri izvrševanju svojih vsakdanjih dolžnosti. Sedanje volitve naj odločijo, se bo li to uresničilo, ali ne. Labour vlada bo vse take račune prekrizala, stremela bo za razorožitvijo, kar bo imelo velik vpliv na vlade drugih držav in ojačila bo Društvo narodov.

London in celo državo poplavlja apeli na narod češ, naj nam ne veruje, ker da bo pod našo vlado doživel strahovite reči. S tako

Atentator na Woldemarasa justificiran

Kovno, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Dopisni urad poroča, da je bil Vosilius, atentator na Woldemarasa, preteklo noč po razsodbi ustreljen. Priznal je, da je skupaj s študenti organizacije »Ausa« izvršil atentat na predsednika. Njegova prošnja za pomiloščenje je bila odklonjena. Druga dva glavna sokrivca Gudenus in Bulota sta neznano kam zginila ter se smatra, da sta pobegnila v inozemstvo.

Pariz, 24. maja. (Tel. Slov.) V Ciudad Real na Španskem se je včeraj pred vojnim sodiščem začela razprava proti 37 častnikom prvega topniškega polka radi udeležbe pri zadnjem vojaškemu uporu meseca januarja. Državni pravdnik predlaga smrtno kazen za 7 častnikov, za 14 častnikov predlaga dosmrtno ječo, proti ostalim pa ječo od 20 do 30 let.

metodo so poskušali že pri zadnjih volitvah, kajti, to je vsakokrat njih zadnja karta, ki jo drže v roki. Da se borijo s tako vehemenco proti nam je vzrok ta, ker dobro vedo, da se z našo vlado pričenja za britanski narod nova in boljša doba.

K tem Macdonaldovim besedam je treba dodati, da se volivni programi liberalcev in konservativcev enako lepo slišijo, zato bomo tudi njih program v prihodnjih številkah na kratko omenili. Iz vseh programov pa se vidi, da je gospodarski položaj Anglije res težaven in da so celo kandidati v zadregi z obljubami, kako najti rešitev.

Liberalna opozicija o lateranski pogodbi

Rim, 24. maja. (Tel. »Slov.«) Na doslednih dvodnevnih sejah senata so prišli dosedaj do besede o lateranski pogodbi samo vladi prijazni senatorji. Nocoj pa se je prvič oglašala opozicija, ki je poslala v govorniški boj kot svojega govornika senatorja Benedetta Croce-a. Stenografičnega besedila zaenkrat še ni, kolikor pa je bilo mogoče razumeti njegov govor iz aule, je Croce branil dosedaj veljavne garancijske zakone, ki so petdeset let omogočali mirno sožitje države in cerkve brez trenja in ki so tudi med vojno pokazali, da nimajo nobenih vrzeli. Obenem je Croce pri tej priliki branil tudi bivše liberalne vlade pred fašizmom in se ni dal motiti od medklicov fašističnih senatorjev, ki so hoteli njegov govor čimprej prekiniti. Croce je izjavil: Vsa sedanja sprava pomenja v njegovih očeh prekinjenje in prelom tradicij resorgimenta. Širokogrudnost nove zakonodaje za nekato-liški kult je razlagal s tem, da se hoče zabrisati enostranko stališče države v konkordatu s katoliško cerkvijo. Ko je Croce končal svoj govor in so se čuli ogorčeni medklici, je dal Mussolini znak za mir, in ker si je med govorom napravil mnoge beležke, je gotovo, da bo v senatu še enkrat govoril o lateranski pogodbi, da odgovori na Croce-jeva izvajanja.

Madžarska snubi še naprej Poljsko

Budimpešta, 24. maja. (Tel. Slov.) »Pester Lloyd« piše danes v svojem uvodnem članku, da je čisto gotovo, da imajo Madžarska, Italija in Poljska številne skupne točke, v katerih se madžarska, italijanska in poljska politika nikdar niso križale. Glede ustvaritve prijateljskih odnosov med Madžarsko in Romunijo navaja list, da je odločitev odvisna od Romunije, ker je treba podreti dosedanje ločilno steno, to je optantsko vprašanje in postopanje z madžarsko manjšino v Erdelju.

Justifikacija treh visokih uradnikov v Moskvi

Moskva, 23. maja. Državna politična uprava je odkrila protirevolucionarno organizacijo, ki je delovala v železništvu, zlati in platinski industriji. Organizacija je skušala napraviti čim več materialne škode in s tem otežkočiti položaj sovjetov. Voditelji te organizacije so bili v. Meck, bivši predsednik in direktor železnice Moskva-Kazan, Velicki, bivši transportni šef v štabu carja in sedaj visok uradnik v železniškem komisariatu ter Palšinski, bivši državni tajnik v Kerenjskem ministru in sedaj profesor na rudarskem zavodu. Po sklepi kolegija G. P. U. so bili vsi obsojeni na smrt in je bila sodba tudi že izvršena. Ostali udeleženci zarote so bili obsojeni na ječo.

Nenavadna letalska nesreča

Pariz, 24. maja. (Tel. Slov.) Nenavadna letalska nesreča se je zgodila danes na nekem francoskem vojaškem letališču. Vojaški letalec Allgret je hotel nadkriliti višinski rekord za vojaška letala. V višini 7000 je nekoliko zrahlijal pas, ki ga je imel privezanega okoli telesa. Nankrat pa je močan veter zagrabil letalo in vrgl pilota iz aparata. K sreči pa je imel pilot na hrbtu privezan padobran, ki se je takoj razpel, tako da je pilot nepoškodovan prišel na zemljo. Letalo pa je navpično strmoglavilo na zemljo in se popolnoma razbilo.

Drobne vesti

Atene, 24. maja. (Tel. Slov.) Včeraj se je pojavilo v Solunu zopet 5 novih primerov legarja, ker so poškodovani mestni kanali in je pitna voda okužena.

London, 24. maja. (Tel. »Slov.«) V portugalski južnoafriški koloniji je izbruhnila huda epidemija malarije in tako zvane vročinske bolezni po črni vodi, ki zahteva mnogo smrtnih žrtev posebno med domačini. Zato je primanjkuje domačih delavskih moči v tamošnji sladkorni industriji.

Franciškani zgrade v Belgradu cerkev

Belgrad, 24. maja. (Tel. Slov.) 13. junija bodo belgrajski franciškani položili in blagoslovili temeljni kamen za svojo cerkev. Katoličani v Belgradu so razmeroma že zelo močno zastopani. Dosedaj so bili razdeljeni na tri cerkvene župnije. Franciškani sami so morali cerkvene obrede opravljati v neznatnih prostorih in so posedovali dosedaj samo samostan. Načrt je izdelal profesor na ljubljanskem vseučilišču arh. Plečnik.

Pred otvoritvijo kopališča „Ilirije“

Snoči se je vršila v danskem salonu kavarn »Emonec« seja plenarnega odbora za slavnostno otvoritev kopališča »Ilirije«, da se uredijo zadnje priprave za otvoritev novega kopališča. Seznatek je otvoril in vodil predsednik dr. Milan Dužar. Naglašal je velik pomen novega kopališča, ne samo za razvoj sporta in udržitve ljudskega zdravja, temveč tudi za prestiž kluba »Ilirije«, ki bo s tem ponovno podčrtal svojo visoko kvaliteto in agilitet. Voda je pričela včeraj popoldne že teči v bazen. Je zelo topla in upati je, da bo v nedeljo naklonjen otvoritvi tudi Sv. Peter, ter da ne bo odpiral svojih nebeških zatvornic.

Na otvoritvi so povabljeni vsi visoki gostje in vsi prijatelji sporta. Za to, da se otvoritev izvrši čim slovesneje, je že vse pripravljeno. Le v slučaju, da bo padal v nedeljo ob 10 dež, se otvoritev preklopi.

Petdeset let Lichtenthurna

Kakor dvojčka, brat in sestra, stojita na Spodnjih Poljanah v Ljubljani, drug tik drugega, mladinska zavoda Marijanišče in Lichtenthurn, ustanovljena s kratkim presledkom drug za drugim; zamišljena sta bila prvotno oba pač kot sirotišči, prvo za dečke, drugo za deklice, a zrasla sta s časom oba v veliki moderni vzgojevališči. Cel kompleks poslopij in zemljišč zavzemata; obe dvorišči in vrtova loči zid, za vrtovi pa se svobodno razprostirata polji obeh zavodov, opravičujoč še vedno stari naziv tega mestnega dela: Poljane. Oba zavoda imata tako dovolj prostora za dihanje in svobodno razgled na Grad in Golovec. Izredno lepa, zdrava lega v neposredni bližini mestnega središča, redki slučaj neposrednega sosedstva dveh istonamenskih zavodov.

Eden teh zavodov: Lichtenthurn je lani, dne 10. decembra, praznoval 50 letnico svojega obstoja. Tedanje slavlje se je vršilo le v ožjem, domačem krogu; širša proslava, namenjena javnosti, pa se vrši danes in jutri. Istčasno se vrši razstava ročnih del in risb.

V dobi 50 let se že v posameznem človeškem življenju nabere mnogo radosti in žalosti, uspehov in neuspehov, veselih presenečenj in nemilih razočaranj. Koliko bolj velja to za zavod, ki v njem stalno živi in se razvija na stotine življenj in usod, ki je sam tesno zvezan — dasi se to na prvi mah ne zdi — z usodo narodnega in državnega občestva, živo čuteč vsako notranjo in zunanjo izpremembo. Lichtenthurn s svojo šolo za notranje in zunanje učenke — šentpeterski okraj še danes nima druge dekliške šole — s svojim internatom za sirote in hčere našega manj premožnega podeželskega prebivalstva — je bil vedno v veliki meri odvisen od dobrohotnosti avtonomnih in državnih šolskih oblasti in simpatij javnosti. Spomnimo pa se, koliko izprememb, kako ogromen preobrat nam je prinesla doba zadnjih 50 let! Da je zavod v tej izredni dobi trajno korakal s časom, se stalno razvijal navzgor, užival pod vsemi ljubljanskimi župani in vsemi deželni glavarji in zlasti pod prvo narodno vlado do danes vso naklonjenost pristojnih oblasti in celokupnega prebivalstva, je dokaz, kako modro so usmisljene sestre sv. Vincencija Pavelskega znale voditi zavod. Približno 15.000 slovenskih mladenk ljudskih slojev je šlo v

tem polstoletju skozi lichtenthurnsko šolo v življenje, približno toliko se jih je pripravilo tamkaj na prvo spoved in prvo obhajilo — in s koliko skrbnostjo in ljubeznijo so sestre leto za leto vodile to pripravo! Mnogokrat so boleznimi in smrti, bodisi med sestrami bodisi med gojenkami, obiskale zavod, mnogo krat so gospodarske in druge skrbi trle vodstvo. Sam Bog je videl vse delo in vse žrtve učiteljic in ostalih sestra in če je bilo kdaj tudi kaj človeške nepopolnosti, so jih žrtve in do brote obilo odtehtale. Mnogo vzornih mater in učiteljic, nekaj tudi srednješolskih, mnogo vestnih delovnih moči v raznih drugih pokli cih so nam vzgojile usmisljene sestre. Sloven ski narod se ob 50 letnici Lichtenthurna za veda, koliko hvale jim je dolžan.

Početek zavoda

Iz malega raste veliko. — Resnica tega izreka se je v polnem obsegu izpolnila na našem zavodu. Zavod z zasebno enorazrednico je bil otvoren 10. decembra leta 1878. Ta dan je knezoškof Janez Krizostom Pogačar v navzočnosti najodličnejše ljubljanske gospe blagoslovil zavod in prvič maševal v kapelici, ki je posvečena Brezmadežni. Pod njenim mogočnim varstvom naj bi zavod dosegal svoj namen: ubogim sirotam naj bi nudil dobro versko vzgojo in pouk. Po naredbi ustanoviteljice nosi naslov »Sirotišnica baronice Lichtenthurn«. Hiša, v kateri je sedaj zavod, je bila namreč last barona Lichtenthurna. Ta je bil vdrugeč poročen z meščanko Katarino Mahkot. Po rani smrti svojega soproga je Katarina vzela k sebi svoji dve osiroteli sestri Ivano in Marijo, da sta ji pomagali pri gospodinjstvu. Zadnja je zapustila v oporoki svoji dve hiši na Poljanah škofijskemu ordinariatu ljubljanskemu pod pogojem, da ustanovi sirotišnico in pokliče redovnice, ki se pečajo z vzgojo mladine. Knezoškof Pogačar je poklical v zavod usmisljene sestre sv. Vincencija Pavelskega. Vso skrb in odgovornost za preureditev sirotišnice je poveril s. Leopoldini Hoppe, takratni prednici usmiljenk deželne bolnice v Ljubljani. Ob otvoritvi je bilo sedem deklic-sirot.

Zavod v razvoju

Do leta 1881. je z največjo pozornostjo čuvala nad zavodom sestra Hoppe, ki je redno

Stanovanjsko poslopje: v pritličju jedilnice, v prvem nadstr. učne sobe, v drugem spalnice.

vsak dan prihajala med svoje varovanke. Med tem se je zavod lepo razvijal. Koncem leta 1879./80. je bilo že 64 učenk. Zavod je bil premajhen, zato so morali misliti na preustroj in dozidavo. Zavod je dobil dnevni prostor za otroke in perišnico in pekarijo. Prostora je bilo sedaj za 100 gojenk. To leto so prispele v zavod tudi sirote, ki so uživale 100 gld. deželne ustanove. Leta 1881. je prevzela vodstvo zavoda s. Ivana Segett.

Leta 1888. pa je bila imenovana za prednico s. Agneta Call, ki se je z vso požrtvovalno ljubeznijo poprijela novega dela. Borila se je z raznimi težkočami, zlasti s pomanjkanjem denarnih sredstev. Tega leta je postal okrajni šolski nadzornik gosp. Franc Levec, ki je bil zavodu zelo naklonjen in z dobrohotnimi nasveti podpiral učiteljstvo ter tako pripomogel k razmahu. Radi rahlega zdravlja s. Call ji je kmalu sledila v predstojništvu s. Marija Brunner, ki je nad sedemnajst let plodonosno delovala v blagor in prid zavoda in gojenk. — Potres leta 1895. je prizadel zavodu ogromno škodo. Prebivalci sirotišnice so morali takrat tudi nekaj dni spat pod milim nebom.

Število gojenk in učenk je bilo od leta do leta večje. Prostorji so postali premajhni, zato so začeli graditi novo šolsko poslopje, ki je bilo leta 1897. dograjeno. Največja zasluga gre s. prednici Mariji Brunner in s. Leopoldini Hoppe, ki ni pomagala samo z nasveti, ampak tudi z gmotnimi sredstvi. To leto se je šola pretvorila iz 5 razrednice v 6 razrednico, leta 1902. pa v 7 razrednico.

Leta 1906. je prevzela vodstvo zavoda s. Fides Leskovec, ki si je za zavod pridobila znatnih zaslug. Tej je sledila kot prednica s. Erzilija Hafner, bivša gojenka zavoda, ki se je z vso energijo lotila dela za povzdigo in proevit zavoda.

Leta 1914. je bila dograjena s pomočjo dobrotnikov sedanja prostorna kapela in 29. novembra istega leta jo je posvetil prevzvišeni gosp. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič v čast Brezmadežni Devici Mariji od čudodelne svetinje.

Zavod med vojno in potem

Z izbruhom svetovne vojne se je v zavodu marsikaj spremenilo. Vse kotičke hiše so porabili za nastanitve vojakov-rezervistov, pozneje za vojaške pisarne. Nekaj časa je bila

nastanjena v zavodu šola Sv. Jakoba, ker je vsa državna poslopja zasedlo vojaštvo in jih porabilo za pisarne, bolnice in stanovanja. Leta 1916. je vrglo italijansko letalo bombo na zavodovo polje, ki je eksplodirala. Božji Previdnosti se je bilo zahvaliti, da ni povzročila nobene škode.

Povojni preobrat je deloma spremenil značaj sirotišnice baronice Lichtenthurn. Deželne ustanove so prenehale in število sirot se je radi tega skrčilo na najmanjšo mero, ker so prenehali viri za njih vzdrževanje. Da se ohrani prvotni namen, zavod brezplačno vzdržuje precejšnje število sirot.

Leta 1919. se je preosnovala osemrazrednica v petrazredno ljudsko šolo in trirazredno meščansko šolo z nastavnim razredom.

Hvaležen spomin v zavodovi kroniki zasluži posebno s. Eleonora Mantuani, ki je postala leta 1921. tudi prednica svoje tolikanj ljubljene sirotišnice, v kateri je že preje 38 let neumorno in vzorno delovala kot učiteljica, voditeljica in ravnateljica šole. Mnogo se je trudila za povzdigo zavoda, ki ga je nad vse ljubila. — Preteklo leto je dala dvigniti stanovanjsko poslopje, da imajo gojenke bolj zračne ter udobnejše učilnice in spalnice. Nabavila je »kremenovo luč« in to šele v zadnjem času pred smrtjo, ki jo je ugrabila 21. januarja 1929 sredi dela in načrtov.

Zavod je pričel svoje delo s 7 deklicami, danes pa šteje okoli 700 učenk in gojenk. Osnovna šola ima 380 učenk, meščanska šola pa 260. V teku 50 let je posejalo osnovno šolo približno 15.000 učenk.

Pomladne novosti

kakor obleke, bluže, damsko perilo, moško perilo, kravate itd. priporoča po izredno nizkih cenah domača tvrdka

Ign. Žargl. Sv. Petra c. 3 in II

„SALONIT“
cementno azbestni škrlilj
je najboljši material za pokrivanje zgradb

Ob odmoru na vrtu.

Henry Bordeaux:

Župnišče v gorah

Ljubka gorska župnija. Ostri vrh zvonika se zdi, da gre v nebo. Župnišče stoji na izrastku nad dolino. Solnčne žarke pije v polno na pročelju. Oklepa ga lep in dobro obdelan vrt, poln sočivja, z brajdo in gredo za rože. Kadar dospo človek na vrh rebri, ga skoraj obide skušnjava, da bi zavidal gospodu župniku, ki biva v tako prijetni hišici zraven cerkve; cerkev pně visoko nad pokrajino svoje duhovno znamenje, kakor da jo hoče izpopolniti in povečati.

Gospod župnik koplje v podrečanem talarju krompir. Oprostil se je radi svoje obleke, povabil me v sobo in mi ponudil čašo vina, ki mi je bilo jako sladko, zakaj žejo sem trpel. On sam pa vlije samo eno kapljico na dno svojega kozarca, čeprav je bil od dela ves spoten. Pri-poveduje mi o svoji službi: Prej je bil profesor v nekem malem semenišču. Sam je prosil škofa, da bi mu dovolil pasti duše, pa naj bo to v najbolj preprosti, najbolj daljni občini; da bi pasel kot štabni častnik, ki si želi vodstva nad četami, samo da je v neposrednem stiku z vojakom. Prve čase je nalezl na težkoče: njegova gorečnost ni bila praznana, slabo tolmačena; in naposled — s temi zaprtimi ljudmi človek ne ve, kam bi: nič ne govorijo, nič se ne odkri-vajo, nimajo nikdar besede zahvale, besede ljubezni.

Včasih se človek naveliča iskati pot do njihovega srca in do njihove duše, ker ne ve, ali jo je našel. To je največji pogum: delati, pa ne videti uspehov svojega dela in vsak dan znova začenjati... Medtem je bil vendar dobil vtis, da dobra setev klije. Samo vtis. On bi tako rad videl, da bi bila dekleta pametna, fantje trezni, poroke številne in nežne; otroci

pričakovani, zaželjeni, ljubljani — in da bi se pozneje vneli za katekizem; starčki da bi bili spoštovani in cerkev polna...

Dosti je zahteval. Omenil sem mu to in on se je smehljaj:

»Brez dvoma, toda...«

Mejtem sem opazoval tega človeka, ki mi je govoril samo o duhovnem življenju, ki je živel le zanje in ki se je zdel kot njegov zvonik nagnjen nad dolino, kjer se gibljejo ljudje. — Talar nosi, ki je že preveč obnošen; njegova črna barva prehaja radi predolge nošnje v zelenkasto. Vina ne pije.

Začel sem ga izpraševati v nejasni obliki in kot brezbriznež, ki se hoče poučiti, ali verski sklad zagotavlja duhovnikom zadostno plačo...

»Oh, monsignor je bil letos zelo darežljiv. Toliko zlega si prizadeva, samo da nam pomaga. Določil nam je tisoč dvesto frankov.«

»Dvanajststo frankov, gospod župnik? S tisočdvesto franki človek ne živi. Imate najbrže kak resen stranski dohodek, da morete izpopolniti to vsoto.«

»Brez dvoma, brez dvoma.«

»In maše in pogrebi in poroke.«

»Brez dvoma, brez dvoma.«

»To najbrž precej znese.«

»Ne morem se pritoževati.«

S silo sem ga moral izvelič izza zadnjih okopov in končno sem spoznal njegov proračun, ki je bil zapisan v neki knjigi. Komaj se mi je posrečilo, da je podvojil škofovo plačo, da je napisanih dvesto frankov na mesec.

»Kako pa živite?«

»Imam vrt, ki ga sam obdelujem. Daje mi dobro sočivje, nekaj vina in nekaj rož za mojo cerkev.«

»Ne pijem ga. Pa človek se temu privadi. Še kupovati ga moram za obiske, za cerkvene pevce; zakaj tukaj je človek brez časti, če ne

ponudi vina...«

»Pa meso, gospod župnik, ali ga jeste vsak dan?«

»Oh, enkrat na teden: ob nedeljah. Ga ne maram. To ni pritrgovanje. Z veliko težavo sem prepričal služkinjo.«

»Ali so talarji dragi, gospod župnik?«

»Ne vem. V semenišču so mi dali enega. Sam nisem še nobenega kupil.«

»Ali bi ga mogli?«

»Sedaj gotovo ne, toda pride; Bog bo preskrbel.«

Zardel je pod svojo opaljeno kožo in kakor da se hoče oprostiti radi svoje zaupljivosti, mi hitro začne pripovedovati o padlih v vojni in o plošči z njihovimi imeni, ki jo je dal postaviti v cerkvi.

Ob povratku sem stopil v hišo nekega kmeta, čigar sin je umrl v sirski armadi.

»Gospod župnik me je obiskal takoj, ko se je raznesla vest,« mi je rekel, »to je dober človek.«

Malo niže srečam starko, ki poriva majhen ročni voziček. Na rokah nosi lep par rokavic. Pohvalil sem jih.

»To je dar gospoda župnika,« mi je rekla. »Imam namreč zmurle roke, zaradi mraza. Ne morem si privoščiti voza...«

»Voza?«

»Da, glejte ga!«

V resnici sva se morala umakniti, da je mogel mimo neke vrste tovorni avtomobil; no-tri je sedela polna gruča boter s košarami na kolenih. Ob tržnih dneih vozi ta avtomobil v vas, pobere dobre ženske, jih pelje v mesto, pa zopet vrne, ko vse opravijo. — Spominjam se ogleda, ki so ga priredili v Vanderville, kjer so se vaščani vozili v avtomobilih na svoja polja. Podeželniki župnik pa živi ob istem času z dve sto franki na mesec, se vzdržuje vina, ki ga po-nuja svojim obiskovalcem, je meso enkrat na

teden, nima denarja za talar; vedno pa najde — da vrši dobra dela in nosi mravno bedo svojih župljanov.

»Veste,« mi je pristavil, ko me je spremljal, »jaz sem med srečnimi. Mi tukaj smo med srečnimi.«

Nisem verjel, da bi to moglo biti res. Po-učil sem se. Ne le, da to ni res, nego beda naše svetne duhovščine presega vse, kar si človek le misliti more. So škofje, kjer mora en sam duhovnik upravljati pet do sedem župnij v ob-močju šestnajst do osemnajst kilometrov. Strašni dnevi so nedelje zaradi maš in četrtki za-radi katekizma, ker zahtevajo izredno telesno odpornost. V mnogih škofijah namreč manjka duhovnikov. Posvetijo jih štiri ali pet, kjer bi jih bilo treba petdeset. Kar zadeva proračun, se giblje med dva tisoč do tri tisoč frankov na leto. Mnogo teh duhovnikov ima dvojni kri-žec; prinesli pa so iz vojne tudi rane ali bole-zni, ki jih ovirajo v njihovi službi.

Iz škofije Simoges na primer sem prejel sledeče pismo:

»Najbolj nam je treba evangelijskih delav-cov, vdanih in gorečih, ki skrbje le za službo božjo in za duše. Oh, v naši škofiji je malo duhovnikov, malo božjih poklicev. Ljudje ne dajo več na duhovnike kakor nekaj. Treba je iti k njim — in, moj Bog! kako jih je včasih težko in mučno ogovoriti, ko človek ve, da bo sprejem odkrito slab...«

Ali je vprašanje duhovskega naraščaja morda v zvezi z bedo duhovništva? Za poklic dušnega pastirja je treba trdnih, apostolskih duš...

Ali ni potrebna velika moč, da vztraja du-hovništvo, tako vredno v svojem ubožstvu? O, se zdi, da se visoko dviga nad nami, da nas zove v duhovno življenje, kakor vrh mojega zvonika, ki se dotika neba...

V Litiji je bilo najdenih 2000 Din, kdor jih jih zgubil, naj se javi pri šupanstvu v Litiji.

Sveta življenje in vrvenje

Čudak ob Gardskem jezeru

Italijanski moderni narodni junak in pesnik, Gabriel D'Annunzio, si je uredil svoj dom v zaplenjeni zasebni vili ob Gardskem jezeru. Kako je to storil, pripoveduje A. Bossi-Fedrigotti, ki je v spremstvu znane umetnice obiskal D'Annunzia. Med drugim pripoveduje: Ob nogah krasnega kipa sv. Frančiška Asiškega stoji v vojni osvojena avstrijska strojna puška; na dvorišču, ki ga obkrožuje stebrišče v korintskem slogu (dar mesta Sirakuze), stoji na cementnih podstavkih dve avstrijski 30.5 centimetrski granati! V parku ima svoje mesto italijanski rušilec »Puglie«, ki so ga za časa D'Annunzиеve zasedbe Reke v tamkajšnjem pristanišču potopili Jugoslovani. Kasneje so Italijani rušilec dvignili, za razdrli, poslali D'Annunziu in ga tamkaj zopet sestavili. — V notranjosti vile se šopiri največje razkošje. Jedilnica je urejena kot Buddhovo svetišče; po mizah in policah stoji na stotine Buddhovih likov v vseh velikostih. Pesnik se poslužuje namiznega pribora iz čistega zlata; tudi njegov krožnik je zlat. — V molčečem kotu vile se nahaja pesnikova — smrtna soba. Soba je osmerokotna; okna čudovito lepo slikana — prizori iz sv. pisma. Vse stene so oblažene

s sivim antilopnim usnjem. Na nekoliko vzvišenem prostoru stoji zibeli podobna postelja iz črne ebenovine, na vzglavju — pesnikova mrtvaška maska! Na stropu je na desni slika pokojne Eleonore Duse, slavne igralka, ki je ljubila D'Annunzia — v podobi sv. Klare; na levi neka še živeča umetnica v podobi sv. Cecilije. Ob steni stoji klečalnik z odprtim svetim pismom. Poleg mrliške sobe je kapela, a kakšna? Klečalnik, pred njim namesto križa — propeler Pinedovega letala »Savoia«! Kot tabernakel krasna rezljana skrinja, v njej reška zastava... Tu opravlja D'Annunzio svoje »pobožnosti«. Ni čisto jasno, ali se ima D'Annunzio za sv. Frančiška Asiškega ali za angela Gabriela; omahuje nekako med obema. Sam sem čital njegovo pismo neki gospe, ki ji je za god poslal prekrasno steklenico za parfem in se podpisal: »Vaš brat Frančišek«. Ko pa je lani mesto Rovereto povabilo pesnika, naj osebno sproži prvo mino za cesto ob jezeru, je D'Annunzio brzojavil roveretskemu županu: »Arhangel Gabriel pride jutri ob 9 k vam in bo sprožil prvo mino za cesto Mori-Arco. Objemam in poljubljam Vas, Gabriel D'Annunzio.« — Ali je nor ali je bogokletnik?

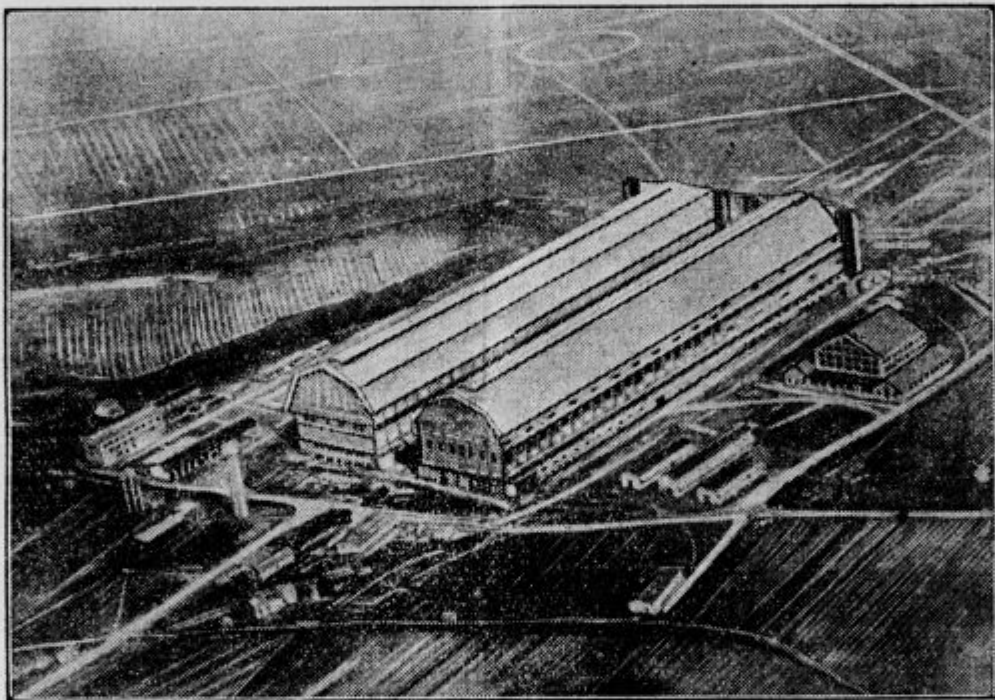
Lastninsko pravo med zamorci v Kongu

Med zamorci vlada materinopravni sistem, namreč žena je lastnica zemlje in njenih pridelkov, kakor tudi svojih ročnih izdelkov; v družini, kjer je več žen, imajo žene skupno lastninsko pravico. Po smrti žene podeduje lastninsko pravico njen stric od materine strani. Po smrti moža se vrnejo njegove žene k stricu od materine strani, tako tudi otroci-sirote.

Pri sklepanju zakona dekle sicer vprašajo, če hoče vstopiti v zakon s tem in tem fantom, vendar ne more odkloniti zaradi zlih posledic, ki ji pretijo od krute sile domačinov. Fant tudi vzame ženo, ki mu jo drugi določijo, toda on si potem lahko izbere še več žen. Zenin mora plačati stricu neveste od materine strani neko vsoto denarja kot odkupnino. Katoliški zamorci se ravnaajo sedaj po katoliških načelih. Vzamejo eno samo ženo, toda po domači navadi plačajo še vedno staro odkupnino.

Lastnik zemljišča v vasi je glavar, in kdorkoli hoče tam zgraditi kako koč, mora dobiti njegovo dovoljenje. Tujec, čeprav gradi koč, s tem še ne postane lastnik zemlje, pač pa domačin, ki je iz iste vasi. Če pa svojo koč spet podre, zgubi tudi lastninsko pravico do zemlje. Zemljo smejo obdelati vsi na zemljišču, skupnem celi vasi, toda z obdelovanjem zemlje še ne dobijo lastninske pravice. Nasadi, ki jih kdo sam nasadi, so njegova osebna last; palme pa, ki same po sebi rastejo, so skupna last. Glede skupne lasti mora odločevati glavar v sporazumu z veljaki vasi, ki so vsi svobodnjaki vasi. Od skupne lasti si sme lastiti n. pr. les, palme itd. samo glavar. Lovci, ki je ustrelil kako veliko divjačino, mora dati eno kračo glavarju; mala divjačina je navadno cela lovčeva last. Na tujem zemljišču mora lovec oddati dobršen del divjačine glavarju dotičnega ozemlja. Divjačina, ki je poginila, pripada oni naselbini, na katere ozemlje je padla; če gre za slona, pripada slonovina glavarju, ki pa mora polovico odstopiti državi. — Najdene stvari se morajo oddati

lastniku, ki pa mora odškodovati najditelja, če pa je lastnik neznan, pripada najdeni predmet najditelju, ki ga pa mora deliti z glavarjem.

Vojaško letališče Cuers-Pierrefeu pri Toulonu, kjer je pristal po nesrečni vojni nemški zrakoplov »Groß Zeppelin«. Sedaj je »Zeppelin« že zopet v Friedrichshafnu.

Človek, ki žre klopotače

Ta dni so imeli pariški bulvari nenavadno privlačnost. Nekega dne se je pojavil na oglu bulvara Hausman mladenič z zakrito kletko. Razprostrl je malo preprogo, sedel na njo in odkril kletko, v kateri je bilo več klopotač. Seveda so se začeli zbirati ljudje, mladenič pa je izjavil, da bo požrl živo klopotačo. Preden je napravil ta nevaren eksperiment, je prosil navzoče za mal dar. Ljudje so hoteli videti, kako bo požrl živo strupeno kačo in so mu metali na preprogo darove. Kmalu je bilo na preprogi 22 frankov. Nato je mladenič izjavil, da ne more izpolniti svoje obljube prej, dok-

ler ne nabere 30 frankov, ker ravno toliko potrebuje vsak dan za vzdrževanje, kačo pa more samo enkrat na dan požreti. Nek gospod, ki se mu je zelo mudilo, pa bi na vsak način rad videl ta čudež, mu je vrgel deset frankov. Nato je mladenič izvlekel klopotačo, prijemši jo oprezno za vrat, in jo nesel proti ustom. Navzoči ljudje so nestrpnost pričakovali trenutka, ko bo požrl kačo. Nekaj žensk se je onesvestilo. Ta hip pa je prišel stražnik in razkropil množico.

Pojedina debeluhov

V Milanu se je nedavno vršila pojedina debeluhov. Priredil jo je Carlo Rota, najbolj priljubljen italijanski komik, ki sam spada k najdebelejšim ljudem Italije in tehtal 202 kg. Trideset gostov, skoro enako debelih, se je vvedlo za bogato obloženo in lepo okrašeno mizo. Vsi so morali pojesti po dve porciji vsake jedi. To je bil pogoj za udeležbo pri pojedini, ki so ga vsi sprejeli. Da si samo nekoliko moremo predstavljati, koliko so ta večer pojedli, naj sledi par številke: V ogromnih trebuhih je izginilo 972 cmokov, 30 kilogramov špargljev, 10 volovskih jezikov, 10 kilogramov jagod, 31 litrov smetane in še mnogo drugega.

Viljem II. še vedno najbogatejši človek Nemčije

Vladni svetnik Martin v Berlinu je te dni objavil spis o najbogatejših ljudeh Nemčije. Za najbogatejšega moža označuje Viljema II., čigar posestvo je vredno 7 milijard dinarjev. Najbogatejša bankirja sta Franc Mendelsohn in J. Goldschmidt, ki imata vsak po 560 milijonov dinarjev premoženja. V težki industriji je najbogatejši Friderik Thyssen, ki ima nad

700 milijonov dinarjev premoženja in nad 42 milijonov dinarjev letnih dohodkov. Lastniki premogokopa dr. Ernest Petschek, Karel Petschek in Pavel Petschek imajo vsak po 700 milijonov dinarjev premoženja. Z ogromnim premoženjem razpolaga tudi predsednik nemškega koncema za izdelovanje barv, komercialni svetnik Bosch, ki ima samih delnic za 280 milijonov dinarjev. Najbogatejši mož v električni industriji je Karel von Siemens s 300 milijonskim premoženjem; njegovi letni dohodki znašajo nad 20 milijonov dinarjev.

Kaj nas še čaka

Vilhjalmar Stefansson, znani kanadski raziskovalec severnih krajev, ki je nedavno predaval po Angleškem, je nasprotnik mnenja, da v polarnih krajih ni drugega kakor sneg in led. Ti kraji imajo po njegovem mnenju še veliko bodočnost za prehrano ljudi. Čimbolj se množi prebivalstvo, tem težji je prehranjevalni problem. Po mnenju Stefanssona bi morali ljudje postati vegetarijanci, ali pa skrbeti za to, da se črede severnih jelenov čimbolj razmnože. Sedemkrat več prostora je potrebna za pridobivanje zadostne količine mesa, kakor če se ljudje omeje na kruh in sadeže. Na polarnih krajih ni prostora za pridelovanje kruha in sadežev, je pa prostora za 120 milijonov severnih jelenov, ki dajejo izredno okusno in tečno meso. Ljudje bodo tedaj po mnenju Stefanssona postali vegetarijanci, ali pa bodo morali jesti meso severnih jelenov.

Smešnice

Kmet pride s sinom v Ljubljano. Na stolnici je zapazil solnčno uro in oče mu je moral vse natanko razložiti. Sinček je verno pritrjeval očetovi razlagi, nenadoma pa ga je vprašal: »Ampak, oče, kaj pa ponoči, ko je temno in ne sije sonce?« »Kaj neki, vžgalico prižgeš in posvetiš.«

Hišna posestnica gospodu Zajcu, ki bi rad dve sobi s souporabo kuhinje: »Obe prazni sobi staneta 1400 dinarjev na mesec. Mačke, psi, klavir, gramofon, radio ali otroci so prepovedani.

Gospod Zajc: »Ali Vas to tudi moti, če moji čevlji nekoliko škripljejo?«

Gospod Peter ni prijatelj glasbe. Kljub temu ga njegova soproga vsak torek vleče s seboj v opero. Zadnjič je gospod Peter zopet nestrpnost tekal po sobi, medtem ko se je soproga še oblačila. Končno je bila gotova. In on je godrnjal: »Ženske nikdar niste gotove. To je strašno. Radi takele opere. Poglej mene: v vsako uho nekoliko bombaža — in gotov sem.«

Prvi kongres potevuhov v Stuttgartu. Ta teden se vrši v Stuttgartu prvi kongres potevuhov, ki ga je organiziral Gregor Gog (na sliki). Gog je ustanovitelj bratovščine potevuhov in skuša te brezdomovince, ki tavajo po svetu, združiti, da bi zasledovali skupne koristi in se medsebojno podpirali. Izdaja tudi poučen časopis za potevuhove.

K procesu proti ciganskim morilcem v Košicah. Zgoraj: ciganski potovalni vozovi in skupina cigank z otroci. Od leve spodaj na desno zgoraj obtoženci: Aladar Konya, Josef Zsigo, Rudolf Rybář, Imrih Zsigo, Pavel Ribar, Piroška Konya, Jano Tamoš.

Pismo iz Pariza

9. maja 1929.

Važne novice iz Pariza bralci »Slovenca« dobro poznajo. Pisal bom zato o slovensko-pariškem novicah, v katerih bi lahko omenjal življenje včasih bohemsko, našega študenta v latinskem okraju okrog Sorbone, ali za težave naše služkinje v tem Babilonu in drugo. Toda študent in služkinja in drugi se zbirajo na sestankih slovenskega društva, zato bom govoril o zadnjih dveh mesečnih večerih o tem društvu, ki srečno živi.

Prvo soboto v mesecu aprilu je bil večer do- ločen spominu našega velikega Prešerna, ki se zdi iz tujine še večji in še lepši. Na vrsti je bilo glo- boko, za tujino zamisljeno predavanje, ki je pri- čaralo pesnika kot je pri nas, in recitacije njegovih značilnih umotvorov so opis plastično bogate. Dr. Arnaudovič, šef prosvetnega oddelka za ju- goslavijo v Parizu, ki je tedaj prvič prišel v to družbo, je vabil in prosil, naj teh biserov ne hra- nimmo samo zase, marveč, naj odpremo pot tudi sr- cju Hrvatov in Srbov. Slovenska pesem in domača be- seda je zopet za nekaj časa odpočila vsacega na- vzročij, ki v štirimilijonskem mestu slo Slovencev prav lahko izgreši.

Pred dnevi smo se zopet zbrali, da oddaleč pozdravimo pesnika Zupaniča in umetnika Jako- piča. Udeležba je častno pričala o zadovoljstvu, ki ga članstvo priznava o dobri iniciativi, posvetiti narodne večere v prvi vrsti in predvsem domačim svetinjam, katerih blešč tujina rada zamageli, če pa so dvignjene, se pa osamljene še bolj svetijo. Govor dr. Pretnarja o Jakopiču je ilustriralo lepo število pesnikov njegovih del. G. Gožan je krasno prikazal Zupaniča, ki se je iz cukrarnice v »Čaši opojnosti« razvil in razvel in se nato »Čez plan« peljal v »Zarje Vidove«. Recitacije so bile prvo- vrstne, naj bo to ona »Kvartopiricev« ali »Zebjar- ska« in druge. Vse je presegal g. Škerlj, ki je s svojimi čudovitimi deklamatorskimi zmoglostmi oživel pred nami »Dumno«. Saj sem jo že večkrat bral, v šoli smo jo zopet in zopet analizirali, ali tako, kot sem jo doživljal tu, dobro poznavajoč življenje naših izselencev, mi ni še nikdar segla v srce. In enak je bil občutek pri vseh drugih. Kako ne bi pili prelest in srečo naših poljan in vasi, ki jih opeva »Pesem žene«, kako ne bi razumeli »pe- smi velikih mest« tu v Parizu, kjer ji je pesnik sam prisluškoval, saj smo že postali »val med va- lovji«, kako nam ne bi don hamburškega zvona trgal srca, saj so nam tako blizu tisoč naših, ki jih je zadela usoda Mateja... Nam tem večeri je bilo poleg Slovencev navzočih tudi več Rusov, Fran- cozov in naših južnih bratov, omenjam le častni- karja K. Kovačiča. Naslednji dan se je vršil prvi skupni slovenski izlet v Maison-Lafitte pri Parizu.

V torek, 7. t. m. zvečer se je vršila v dvorani Jena prva manifestacijska prireditev ožjega francosko- jugoslovanskega prijateljstva na inicijativno društva »Les amis de Yougoslavie« (Prijateljev Jugoslavije). Društvo je ustanovljeno pred kratkim in na po- budo velikega našega prijatelja bivšega ministra Louis Marina za gojitev vedno ožjih iskreno prijateljskih kulturnih stikov. Proslava, ki je bila posvečena spominu narodnih junakov Zrinjske- ga in Frankopana je v Marinovem imenu vodil častni doktor belgajske univerze August Gauvain, ugodno besedo je imel E. Hau- mont, profesor na Sorboni. Ob številni udeležbi, ki so jo tvorili predvsem Francozi in jugosl. elita je z zanosom govoril o narodnih junakih tajnik Jean Bourgojn, ki naše kraje in ljudi pozna in ljubi, kar se je videlo iz predavanja. Naš posla- njak dr. Spalajkovič se je za izraz francoskega prijateljstva zahvaljeval. Umetniški del lepega ve- čera so tvorile slovenske narodne in umetne pesmi, ki jih je občuteno pel g. M. Pugelj, nekaj hr- vatskih je zapela ga. Pavlakovič iz zagreb- ške opere, Francozinja Radisse je krasno izva- jala solo točke na čelo. Večer je na vse, posebno Jugoslovane, ugodno vplival. —ao

Deset let državne slovenske osnovne in me- ščanske šole v Mariboru. Uredil Drago Humek. V Mariboru, 1929. 88 strani.

Svobodna mladina, štev. 2 in 3 prinaša lepo- slovne stvari Mile Klopčiča, Jože Schweigerja, Slavka Gruma, Ivo Grahorja, Vinko Košaka, Stan- ka Gruma in razpravo Jože Dolenc o Nacional- nem problemu v Rusiji, ki je dobra in objektivna. O političnih stvareh piše kakor vedno Lojze Udé. Djačka družina, književno-umetniški časopis srednješolcev, Beograd, 1929, broj 8, ima veliko pesmi in črtic srednješolcev najrazličnejše vsebine in vrednosti.

Nasledje (dednost) i njegov značaj za živi svet, dr. Borivoje Milojevič, Biblioteka narodnog univerziteta u Beogradu, zv. 12, predstavlja ekscerpt serije tozadevnih predavanj.

KUBICNA RACUNICA za okrogel, rezan in tesan les, sestavlja Mirko Logar, 1929, je v našem knjižničnem in lesnem gospo- darstvu neobhodno potreben pripomo- ček, s katerim se na podlagi premera in dolžine takoj najde kubična mera tako za en hloď ali za poljubno število hloďov (do 100) kakor za tramove in to pri slednjih ne samo v metrih, am- pak tudi v čevljih in colah. Knjižica, ki mora biti v žepu vsakega našega gospodarja z lesom, stane 45 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

ZOLČNI KAMENKI Interesantno brošuro o uspešnem zdravljenju žolčnih kamnov Vam pošlje brezplačno lekarna pri Odraslih Praga II, Vyšehradská tř. Pišite akoj.

Modni kamgarni sportni ševjot za fine oblike. Velika izbira, ugodne cene. R. MIKULIČ - Pri Skloju

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Kot učenka

v trgovino, najraje manu- fakturno, želi vstopiti de- klara poštenih, kmečkih staršev, stara 14 let, z enim mešč. šol. razredom. Ponudbe na upravo »Slo- venca« pod »Trgovina« št. 5672.

Mlad intelig. gospod želi kakršnekoli zaposli- tve. Naslov v upravi pod št. 5666.

Kuharica

samostojna, srednje sta- rosti, želi mesta v žup- nišču. Ponudbe na župni- šče Sv. Ožbald ob Dravi.

Učenka

poštenih staršev z dežele, z dvema meščanskima šolama, želi mesta v tr- govini. Najraje bi se učila manufakture. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 5671.

Službodobe

Cerkovnik

se išče za cerkev na Rožniku. Vpraša se pri: I. Čad. Področnik pri Ljubljani.

Sobarica

perfektna, čista, zdrava, ki govori tudi nemško ter zna čedno perilo poprav- ljati in šivati, se išče. — Vstop 1. julija. Družina ima posebno kuharico. Po možnosti se naj vpošljejo prepisi spričeval. Ponud- be pod »Zanesljiva in čedna« št. 5659 na upra- vo »Slovenca«.

Šoferja

le prvovrstno moč, sprej- me D. Pačnik, Laško.

Ključavn. pomočnika in 1 vajenca sprejme ta- koj Ciril Podražaj, lg 147.

Krojaški pomočnik

ki bi delal tudi v roke, se takoj sprejme. Plača po dogovoru. E. Grčar, Kamnik.

POZOR! POTNIKI!

Zastopnik! Penzionisti! Izredno visoko provizijo in mesečno fiksno plačo nudimo za prodajo naših artiklov (slike na platnu itd.) privatnim strankam. Majhna kavcija. Ponudbe poslati na naslov Special- import, Ljubljana, poštni predal 174.

Kleparski pomočnik

se sprejme. — P. Justin, Tržaška cesta 36, Glince, Ljubljana.

Mesarski pomočnik

dobro, se rabi za izdelo- vanje, raznih klobas. Sprejme se takoj. — Po- nudbe pod šifro »Izdelo- valec« št. 5638 upravi.

Provizij. potnika

dobro vpeljanega, ki red- no obiskuje trgovce ži- vilске stroke v Maribor- ski oblasti — išče mo- za prevzem že vpeljane tovarne. Cenj. ponudbe z navedbo dosedanjih za- stopstev in referenc pod »Agilen« na Aloma Com- pany, Ljubljana.

Mlinarski pomočnik

zanesljiv, z dobrimi spri- čevali, se sprejme takoj ali s 1. junijem. Škerja- nec, valjni mlin, pošta Radomlje.

Zidarjev

večje število Tomažič, delo stavbenik Tomažič, Hranilniška ulica (za Bežigradom).

Posredovalnica Ogrinc

Ljubljana, Miklošičeva 28 (bližina kolodvora) rabi takoj restavracijske ku- harice, plačilne nataka- rice in služkinje. Za od- govor dvodinar. znamko.

Sobarico

ki zna nemški, sprejme Bartula Parač, restavra- cija in kavarna »Tomi- slav«, Solin pri Splitu, Dalmacija.

Trgovski pomočnik

vojaščin prost, barvne ali specerijske stroke, agilen, sigurnega nastopa, starost 22—26 let, se ta- koj ali pozneje sprejme v trgovini z barvami na Štajerskem. — Nemščine zmogni imajo prednost. — Slovensko in nemško stavljenе ponudbe je na- sloviti pod »Merkur«, po- družnica »Slov.« v Celju.

Prodamo

Puhasto perje kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, kemičar čistična perja. Zagreb, Illica 82.

Jedilnica

umivalnik in karnise, mo- derna, skoraj nova, se ugodno proda. Ogleda se od 11—1. Naslov v upra- vi »Slovenca« pod 5620.

Otroški voziček

skoraj nov, ugodno pro- dam. A. Gorjanc, Glin- ce, Tržaška cesta 26.

Dalmatinskega vina

pristnega, večja množina, po 4 Din liter, ter izbo- rno staro Ljutomersko vi- no po 7 Din liter se vsled opustitve zaloge tako j proda. — Gjuro Valjak, Maribor.

Trgovina z vinom

35 hl črnega in rdečega, fino Opolo se, če treba, s sodi vred zaradi odpo- tovanja po nizki ceni proda. — Vprašati pri Fr. Žic, trgovina z vinom v Trbovljah I, Loke št. 8.

Kupimo

Kupim hrastove hlode. — J. Po- gačnik, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Vnajem

Pekarno

v mestu ali na deželi vzamem v najem, even- tuelno vstopim tudi kot delovodja z večletnimi izkušnjami. Naslove na upravo »Slovenca« Ma- ribor pod »Delovodja« št. 7380.

Denar

Družabnika

ali finansierja v trgovino z mešanim blagom v me- stu na deželi, sprejemem. Potrebna glavnica 50.000 dinarjev. Samo resne po- nudbe na upravo »Slo- venca« pod št. 5674.

Stanovanja

Sobo

za pisarno, v sredini me- sta, iščem za takoj. Po- nudbe na Josip Sirk, geo- meter, Poljanec, ces. 64.

Stanovanje

event. cela vila v Stoč- cah se odda v najem. — Poizve se v upravi Slo- venca pod št. 5703.

Zelo mirna stranka

brez otrok išče za no- vember dvosobno stano- vanje blizu centra. Po- nudbe na oglasni oddelček Slovenca pod »Odrasli«.

Posrestva

Kmetijo

dobre stavbe v ravnini pri Mariboru, 20 oralov njiv, travnikov, gozda, vinograde, proda Zagor- ski, Maribor, Tatenbaho- va ulica 19.

Vinska trgovina

v Mariboru, kompletno urejena, cirka 2000 hl prvovrstne posode ter vsi potrebni aparati in filter- ji, se proda. V najem se oddajo izborne kleti proti nizki najemnini. — Gjuro Valjak, Maribor.

Razno

Razpis.

Šolsko poslopje pri Sv. Petru pri Ljubljani (na polju) se bo zunaj pre- novilo in okna, vrata ter strešni stol prepleškalo. Reflektanti naj si na licu mesta ogledajo. Pojasnila daje šolski upravitelj. — Ponudbe do 2. junija na krajni šolski odbor pri Sv. Petru, p. Moste.

Oves in koruzo

kupite najceneje pri trdk A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24. Veljeto do 1. avgusta.

Razprodaja pod roko

raznega pohištva, slik, okvirjev, kuh. kredence, razne kuh. posode, sa- lonska starinska ura, zla- ta moska ura z zlato ve- rzičico, se vrši v pone- deljek 27. maja ob treh popoldne v Ljubljani, Strelška ulica 8.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjini očesi!

Varstvena znamka V zalozgi v lekarnah in drogerijah ali naravnost iz tovarne in glavne za- ložne M. Hrnjak, le- karnar, Sisek.

Birete, šemise

talarje in druge obleke za veleč. duhovščino iz- deluje solidno in po zmernih cenah, ter se priporoča Fr. Himmel- reich, kroj. mojster, Ljub- ljana, Pred škofijo št. 9. — Na željo se pošlje tudi po pošti.

Vinotoč Dreisiebner na Špičniku pri Svečini odprt do 5. avgusta.

Ažurira in entla

takoj Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. Vezanje oblek.

Najboljše Najprijetnejše Najzanesljivejše

sredstvo za čiščenje ŽELODCA in ČREV za OTROKE in ODRASLE je

PRAŠEK

MAGNA PURGA

ker čisti brez BOLEČIN — je prijetnega okusa ter ob- enem osvežuje in desinfi- cira ŽELODEC in ČREVA in s tem preprečuje težja OBOLENJA.

Ako redno jemljete po vsakem obedu na špiči noža v pol čaše vode prašek MAGNA, Vam pospešuje PREBAVO in preprečuje trdovratno ZAPRTJE.

Odstranjuje

preobilno kislino v želodcu, neprijeten duh iz ust, pehanje, vzdigovanje, go- rečico.

Zdravi

katar ŽELODCA, katar ČREV, bolezni JETER, krče v želodcu, hemeroide, tvore v želodcu.

Dobite ga v vseh lekarnah: 1 zavoje s točnim navodilom 4 Din ali naročite na naslov: **LABORATORIJ ALGA, Sušak** in priložite pismu 20 Din ali v znamkah za 5 zavojev.

TEHNIK JOSIP BANJAI Ljubljanski dvor

Ljubljana, Pražakova ul. 19

Najnižje cene! — Prodaja tudi na obroke!

Najboljši v materialu in konstruk- ciji in najlepši opremi so šivalni stroji „Gritzner“ in „Adler“ za domačo obrt in industrijo

Pouk vezanja brezplačen

Le pri **JOS. PETELINC** Ljubljana

poleg Prešernovega spomenika ob vodi

Večletna garancija

Zahtevajte ponudbo

Beogradska zadruga, Beograd, ima naprodaj

štiri poltovorne automobile

znamke »Elite«

z nosilnostjo 2000 kilogramov.

Vabijo se reflektanti, da pošljejo svoje po- nudbe najkasneje do 10. junija 1929 z navedbo plačilnih pogojev. — Avtomobili se morejo po- gledati vsak dan v Beogradske zadruge.

Prodaja gozda

Naprodaj je arondiran gozdni kompleks Jelov breg—Vrščice v Gorskem kotaru v obsegu 600 ha, z langarskimi poslopji in parno žago. Za takojšnjo sečnjo godno okrog 8500 m³ čiste tehnične mase, večinoma jelke. Eventuelno se odda les na panju z zakupom žage. — Pojasnila daje g. dr. Ludovik GROBELNIK, notar v Ribnici na Dolenjskem.

Beogradska zadruga, Beograd, ima večjo množino črnih in pocinkanih cevi nemškega izdelka — v dimenzijah — in sicer:

Pocinkane cevi:	Črne cevi:
1/2 " 20.000 metrov	3/4 " 4.000 metrov
3/4 " 30.000 metrov	1 " 2.000 metrov
1 " 15.000 metrov	1 1/4 " 3.000 metrov
1 1/4 " 6.000 metrov	1 1/2 " 2.000 metrov
1 1/2 " 3.000 metrov	2 " 1.000 metrov
2 " 2.000 metrov	2 1/2 " 500 metrov
	3 " 500 metrov
	3 1/2 " 500 metrov

ki jih želi prodati potom ponudbene licitacije. — Vabije se reflektanti, da pošljejo svoje po- nudbe najkasneje do 10. junija z navedbo pla- čilnih pogojev.

Časopisni papir

večinoma zunanji časopisi, pri večjem odjemu po 3 Din kilogram, prodaja **GOSPODARSKA ZVEZA** v LJUBLJANI.

Studeneec pri Dev. M. P.

Lepo posestvo

hiš. št. 34, z zemljišči, se proda na prostovoljni javni dražbi v nedeljo 26. maja ob 2 popoldne na licu mesta, Studeneec štev. 34. Vsa pojasnila pri: Dr. Ivan Černe, gospodarska pisarna, Miklošičeva cesta št. 6, Ljubljana.

ORGANIZATOR - LJUBLJANA ALEKSANDROVA CESTA 8

KARTOTeka NAŠA SPECIJALITETA

Velesejem paviljon H, št. 441-445

Kdor ljubi svojo živino

in jo hoče obvarovati nadležnih muh in obadov, mora uporabljati samo specijalno sredstvo proti obadam

„BELI“

ki se je obneslo tekom 30 let z naj- boljšim uspehom. Dobiya se povsod.

DR. A. KANSKY kemična tovarna Ljubljana, Gledališka ul. 8.

Vabilo

Splošna delavska gospodarska zadruga »Rudarski dom« r. z. z. o. z. v Trbovljah, vabi vse svoje člane na VII. redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. junija 1929 ob pol 4 popoldne v prostorih zadruge »Rudarski dom« v Trbovljah s sledečim dnevnim redom:

1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelnika in nadzorstva.
3. Računski zaključek za leto 1928.
4. Slučajnosti.

Splošna delavska gospodarska zadruga »Rudarski dom« r. z. z. o. z. v Trbovljah, dne 15. maja 1929.

Kopli se u peni Peng

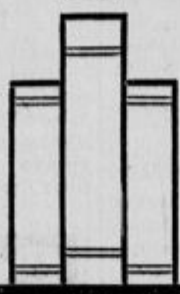
Švedska Osmos-kopelj za shujšanje, novi svetovni uspeh, iznajdba nekega švedskega učenjaka.

Napravi Vas vitke, - ohrani vitke!

Ne opustite tega; že prvi poskus Vas bo prepričal!

Po zdravniški izjavi popolno neškodljivo za srce in ledvice kakor sploh za zdravje. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Kjer ga še nimajo, Vam pošlje zavoj Penga za Din 42.— general. zastopstvo Parfumerija „Luxol“ Veliki Bečkerek št. 41

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

O **PALOGRAPH** edini razmnoževalec za razmnoževanje not, okrožnic, načrtov, vabil z zaščitno znamko »GLOBUS«
dobite samo pri tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6

Pouk brezplačen! Telefon 2980

Zaman

se branite

Zaman varujete Vaše življenje, ko Vas pa more s svojim pikom otrovati navaden komar, muha ali kak drug okuženi mrčes. Varuj se pred tem mrčesom in vporablaj najdovršenejše sredstvo za pokončevanje

SHELLTOX

Razpršujte Shelltox samo s pomočjo Shelltox brizgalne, ki Vam zagotavlja največji uspeh. Razpršena meglica Shelltoxa **zanesljivo usmrti** zasačeni mrčes ter tekom nekaj minut

osvobodite Vašo hišo muh, moljev, komarjev, bolh, stenic, mravelj, ščurkov, njihovih zaleg in ličink

Tiskana navodila o uporabi dobite pri Vašem prodajalcu. — Vporabljeni Shelltox se pravi ohranjevati hišno higijeno na najvišji stopinji.

Dobiva se v vseh krajih.

TISKARNA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

RODBINA DRAGOTIN IN EVGENIJA HRIBAR

se ob priliki smrti gospe

VERE POZZETTO ROJ. HRIBAR

vsem prijateljem in znancem, ki so se spomnili nas s sočutjem in umrle z venci, ter častiti duhovščini šentpeterske župnije, ki je rajno spremila k večnemu počitku, najiskreneje zahvaljuje.

V Ljubljani, dne 25. maja 1929.

Ljudska knjižnica in založništvo Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani: 25. zvezek: Hagard, HČI CESARJA MONTEZUMJE 32 Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STORZEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Fregeji, OTROCI SOLNCA 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Hagard, KLEOPATRA 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE 28 Din, vez. 40 Din.

T. C. Bridges:

Na pomoč!

Roman.

43

»Izvrstno!«
zavpije Greg. »Najbolje bo, da se dva ali trije izmed nas takoj odpravijo proti tej postavi, Jim pa lahko ostane tu in postavi anteno, da poskusi svoj radio. Če bomo konje dobili, bomo za-
drege rešeni, če jih ne dobimo, pa Valdo še vedno lahko pokličemo.«

»Da, Greg,«
reče profesor. »In ker bi živali utegnile biti nagajive, bo prav, ako ti in Sam oba odideta s Zambom, jaz bom pa ostal tu in pomagal Jimu.«

Zambov predlog je Grega čudovito razveselil in tako sta on in Sam prav dobre volje odšla z vodnikom. Bilo je še hladno in porabili so le poldrugo uro, da pridejo do drugega lesnega pasu ter ugledajo med drevjem streho.

»Hiša!«
vzklikne Greg razburjen.

»Dima ni videti,«
reče Sam.

»Le čemu bi moral biti?«
vpraša Greg kar malo jezno. »So si pač zajtrk že davno skuhalili!«

Sam ne odgovori ničesar in vsi trije stopajo urnih korakov dalje. Hiša je stala na jasi med drevjem, pred njo pa precej velika lokva vode. Vendar kraj ni kazal nobenega znaka življenja in Sam je izgubil vsakršno upanje, ko je opazil, da je stari vrt čezinčez s plevelom prerašen. Pogleda postrani na Zamba, pa njegov obraz ni povedal, kaj misli.

»Glejta, tu so pa sledovi koles!«
pravi Greg glasno.

»Sledovi kavčukovih cevi — Gadsdenovi!«
odvrne Sam jezno. »Kakor kaže, je tukaj prenočeval in prišel ali pa koga poslal, da zavrne naše mule.«

»Potem pa gotovo tukaj kdo prebiva,«
reče Greg; a Sam je vedel, da skuša le samega sebe prepričati, da kraj ni tako zapuščen kakor je videti. Ko so prišli do hiše, so to kaj hitro lahko spoznali.

»Nihče tukaj!«
se oglasi Zambo. »Nihče tukaj že cele mesece!«

42. Tudi sila vetra uporabna.

Greg globoko vzdihne in vpraša: »Sam, kaj naj pa zdaj storimo?«

»Najprej se hočemo popolnoma prepričati.«
Toda Zambo slovesno zmaje s svojo glavo, rekoč: »Noben konj tukaj! Mož z velikim stopalom, on poskrbeti.«

»Gadsden bi bil seveda za to poskrbel! Na to še misliš nisem,«
pravi Greg žalostno. »Pojdimo nazaj!«

»Prej ne, dokler si vsega ne ogledamo,«
pravi Sam.

Hiša je bila v groznem stanju. Del strehe se je že ugreznil. Če hišo v takem podnebjju kakor je brazilsko, prepustiš samo sebi, ne obstane dolgo.

»Upam, da si zdaj zadovoljen,«
reče Greg Samu.

»Ne še,«
odvrne Sam mirno. »Še v gospodarska poslopja bi rad nos vtaknil.«

Zadaj za hišo je stal velik skedenj, ki je bil v boljšem stanju kakor hiša. Notri je bilo nekaj polomljenega orodja in star plug, pa tudi pajku podoben

voz na štiri kolesa, ki je bil videti še kar dosti dobro ohranjen. Sam ga pogleda. Gleda ga pa tako dolgo, da Greg postane nestrpen in ga rezko vpraša:

»Čemu pa ti bo?«

»Je še čisto dober,«
odvrne Sam. »Če mu nekoliko kolesa namažeš, bo vozil dobro kakor nekda. Je to ena izmed ameriških iznajdb, mislim da mu pravijo buckboard.«²³

»Morda misliš, da se boš sam upregel vanj,«
pripomni Greg zbadljivo.

Sam pa kar naprej strmi v čudni voz. »Trije ali štirje od nas bi ga na ravnem res lahko vlekli.«

»Saj noriš!«
zagode Greg.

»On ne noreti,«
reče Zambo. »Dva človeka ta voz lahko vleči.«

Greg rahlo zažvižga. »Misliš torej, da bi mogli nanj naložiti našo prtljago in jo vleči do reke, Sam?«

»Nekaj takega, da,«
odvrne Sam, »le da skoraj gotovo ne bo treba nam vleči. Zdi se mi, da se bomo mogli peljati na njem.«

Greg pa zmaje z glavo. »Vedno sem mislil, da spadaš med pametne člane naše družbe, Sam. Kaj pa ti je naenkrat pamet zmešalo?«

»Prosil bi te, da me ne prekinjaš,«
ga zavrne Sam. »Jaz premišljujem.«

»Si menda skušaš dopovedati, da si konj,«
reče Greg.

Sam se obrne k njemu. »Vozov ne vlečejo samo konji in mule!«
mu reče rezko, da ga Greg kar pogleda.

²³ Buckboard (bakkbord) pomeni: deska na kozlu; voz ima to ime zavoljo čudne oblike.